

Ministerstvo zemědělství

Odbor vodohospodářské politiky

Sp. zn.: MZE-37530/2024
Č. j.: MZE-46336/2024-15111

MZE-46336/2024-15111

mzedms027940415

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo zemědělství jako ústřední vodoprávní úřad podle ustanovení § 108 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s ustanovením § 15 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů, který je odvolacím správním orgánem podle ustanovení § 89 odst. 1 a § 178 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (správní řád),

rozhodlo

o odvolání DIAMO, státní podnik, IČO 00002739, Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem, ze dne 22.3.2024, které bylo doplněno dne 8.4.2024, proti usnesení Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, odboru krajský stavební úřad, č.j. MSK 134837/2023, ze dne 8.3.2024, kterým bylo rozhodnuto o zrušení sdělení Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, č.j. MSK 193117/2011, ze dne 16.1.2012,

takto:

odvolání DIAMO, státní podnik, IČO 00002739, Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem, ze dne 22.3.2024 se podle ustanovení § 90 odst. 5 správního řádu

zamítá

a usnesení Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, odboru krajský stavební úřad, č.j. MSK 134837/2023, ze dne 8.3.2024 se

potvrzuje.

Účastníci řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu:

DIAMO, státní podnik, IČO 00002739, Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem

Ministerstvo zemědělství

Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1 – Nové Město

tel. +420 221 811 111, el. adresa podatelny: podatelna@mze.gov.cz, ID datové schránky: yphaax8, www.eagri.cz

Odůvodnění:

Krajský úřad Moravskoslezského kraje (dále jen „krajský úřad“) vydal dne 21.6.2004 pod č.j. ŽPZ/1316/04/Kt rozhodnutí, kterým DIAMO, státnímu podniku (dále jen „DIAMO“) povolil odstranění stavby vodního díla nazvaného „ČOV Heřmanice – část Heřmanice“ na pozemcích parc. č. 1092, 1093, 1094/1 a 1094/10 v katastrálním území Hrušov (dále jen „rozhodnutí o povolení odstranění stavby“). V tomto rozhodnutí krajský úřad definoval odstraňované stavební objekty takto:

„SO 05 – Potrubí flotačních hlušin

Potrubí sloužilo k dopravě flotačních hlušin z úpravny uhlí na Dole Odra. Po ukončení činnosti dolu bylo potrubí rozkradeno včetně nadzemních bárek. Budou odstraněny pouze betonové patky v rámci sanačně rekultivační stavby Rekultivace odvalu Heřmanice.

SO 06 – Nádrže flotačních hlušin

Nádrž flotačních hlušin sloužila k plavení flotačních hlušin z úpravny uhlí na Dole Odra a následně byla využívána jako čistírna odpadních vod pro vypouštění fenolčpavkových vod vypouštěných z koksovny Svoboda. Nádrž a její hráz byla vybudována na nepropustném jílovém podloží. Po odtěžení uhelných kalů bude nádrž zachována a následně využita v souladu s územním plánem města Ostravy.

SO 233 – Hráze kalových nádrží Heřmanice

Hráze kalových nádrží budou zachovány a následně využity v souladu s územním plánem města Ostravy.

SO 234 – Kalové nádrže hlušin

Kalové nádrže hlušin budou po odtěžení uhelných kalů zůstat zachovány a následně využity v souladu s územním plánem města Ostravy.“

Dále krajský úřad stanovil pro odstranění stavby podmínky, kdy jednou z podmínek byla stanovena povinnost provádět monitoring kvality podzemní vody a konkretizována odběrná místa a četnost vzorkování. Dále byla stavebníkovi stanovena povinnost oznámit ukončení prací na odstranění stavby.

Krajský úřad obdržel dne 3.11.2011 podání podniku DIAMO, kterým požádal o zrušení povinnosti provádět odběry a analýzy vzorků podzemních vod, plynoucích z rozhodnutí o povolení odstranění stavby. Podání bylo doplněno dne 6.1.2012, kdy DIAMO konstatoval, že u SO 05 bylo kompletně zlikvidováno potrubí včetně nadzemních bárek a betonové patky jsou částečně využity třetím subjektem, zbylé patky budou odstraněny v rámci sanačně rekultivační stavby „rekultivace odvalu Heřmanice“ s předpokladem realizace po roce 2020, u SO 06 po úplném odtěžení kalů zůstala nádrž zachována pro následné využití v souladu s územním plánem města Ostravy, u SO 233 jsou hráze kalových nádrží zachovány a budou následně využity v souladu s územním plánem města Ostravy a u SO 234 po odtěžení kalů zůstaly nádrže zachovány pro následné využití v souladu s územním plánem města Ostravy.

Na základě podání DIAMO ze dne 3.11.2011 a 6.1.2012 vydal krajský úřad dne 16.1.2012 pod č.j. MSK 193117/2011 sdělení k ukončení prací na odstraňování stavby vodního díla „ČOV Heřmanice – část Heřmanice“ (dále jen „sdělení“). Ze sdělení bylo zřejmé, že krajský úřad považoval podání DIAMO za oznámení ukončení odstraňování vodního díla. Vzhledem k tomu, že veškeré kaly byly z kalových nádrží odstraněny a zaslané vzorky rozborů z jednotlivých vrtů vykazují pokles znečištění podzemních vod na podlimitní hodnoty, považoval další provádění monitoringu kvality podzemních vod za bezpředmětné.

Dne 11.10.2023 obdržel krajský úřad podání České inspekce životního prostředí, které bylo doplněno podáním ze dne 20.11.2023. Z podání České inspekce životního prostředí vyplynulo, že v prostoru kalové nádrže K1 jsou stále deponovány uhelné kaly, které sloužily jako sorpční náplň nádrže K1.

Krajský úřad následně dne 16.1.2024 pod č.j. MSK 164130/2024 zahájil přezkumné řízení o přezkoumání sdělení. Účastníkem přezkumného řízení byl podnik DIAMO.

Dne 23.1.2024 obdržel krajský úřad podání společnosti cresco&finance a.s., IČO 27755177, Čsl. Armády 842/52, Pod Cvilínem, 794 01 Krnov, v němž se domáhala

jakožto vlastníků pozemků parc. č. 1092, 1093, 1094/10, 2048 a 2049 v katastrálním území Hrušov účastenství v přezkumném řízení. Dne 29.2.2024 pod č.j. MSK 19603/2024 vydal krajský úřad usnesení, kterým rozhodl, že společnost cresco&finance a.s. není účastníkem řízení.

Dne 8.3.2024 pod č.j. MSK 134837/2023 vydal krajský úřad usnesení (dále jen „usnesení“), kterým podle § 156 odst. 2 a za použití § 97 odst. 2 správního řádu zrušil své sdělení, a podle § 99 odst. 3 správního řádu určil, že účinky usnesení nastávají dnem vydání sdělení. V odůvodnění usnesení uvedl, že při vydání sdělení vycházel ze dvou skutečností deklarovaných DIAMO, a to že stavby byly odstraněny, že všechny uhelné kaly byly odvezeny a že dochází k poklesu znečištění v odebraných vzorcích podzemních vod. Na základě podnětu České inspekce životního prostředí měl krajský úřad za to, že se v prostoru kalové nádrže K1 uhelné kaly stále nachází a k odstranění této části vodního díla de facto nedošlo, čímž jedna ze skutečností, na základě které krajský úřad při vydání předmětného sdělení logicky vycházel, naplněna nebyla. Dospěl proto k závěru, že sdělení bylo vydáno v rozporu se základními zásadami činnosti správních orgánů, zejména zásadou materiální pravdy zakotvenou v § 3 správního řádu, kdy lze o skutečně zjištěném stavu věci mít pochybnosti.

Proti usnesení podal dne 22.3.2024 podnik DIAMO blanketní odvolání. Krajský úřad dne 27.3.2024, č.j. MSK 43311/2024, vyzval DIAMO k doplnění odvolání ve lhůtě 10 dnů ode dne obdržení výzvy. Dne 8.4.2024 DIAMO odvolání proti usnesení doplnil. V odvolání uvedl, že (kráceno při zachování obsahu):

DIAMO dne 7.11.2011 podal žádost o zrušení povinnosti provádět odběry a analýzy vzorků, která byla následně doplněna dne 6.1.2012. Ve spisovém materiálu neměl oporu závěr krajského úřadu, že by DIAMO oznámilo ukončení prací na odstraňování předmětné stavby vodního díla. Obsahem úkonu ze dne 7.11.2011 byla Zpráva o monitoringu kvality podzemní vody v lokalitě ČOV Heřmanice, a žádost o zrušení povinnosti provádět odběry a analýzy vzorků byla podána z důvodu, že monitoring podzemních vod v lokalitě ČOV Heřmanice prokazoval pokles znečištění na podlimitní hodnoty. Tato žádost byla na základě telefonického hovoru (průběh hovoru není zaznamenán ve spise) doplněna o další informace. DIAMO zdůraznil, že bez ohledu na fakt, že k datu podání žádosti již došlo k odstranění stavby vodního díla ČOV Heřmanice – část Heřmanice, tímto úkonem DIAMO neoznamoval ukončení prací na odstranění tohoto vodního díla, ale žádal o zrušení povinnosti monitoringu podzemních vod, tedy o změnu rozhodnutí krajského úřadu o povolení odstranění stavby vodního díla.

DIAMO uvedl, že podáním žádosti bylo zahájeno správní řízení. Dne 16.1.2012 pak krajský úřad rozhodl o předmětné žádosti tím, že vydal sdělení, v němž konstatoval, že provádění dalšího monitoringu na lokalitě kalových nádrží je bezpředmětné, tzn. žádosti fakticky vyhověl, byť výslovně nerozhodl o zrušení povinnosti. DIAMO se domnívalo, že sdělení je rozhodnutím ve věci – změnou rozhodnutí krajského úřadu ze dne 21.6.2004, č.j. ŽPZ/1316/04/Kt.

Vzhledem k výše uvedenému se domníval, že usnesení je v rozporu s právními předpisy, jelikož krajský úřad měl při zahájení přezkumného řízení postupovat podle příslušných ustanovení upravujících přezkumné řízení podle hlavy IX části druhé správního řádu, nikoliv však podle §§ 154–156 správního řádu. Následkem nesprávného právního posouzení je pak nezákonné přezkumné řízení včetně napadeného usnesení. Usnesení o zahájení přezkumného řízení lze podle § 96 odst. 1 správního řádu vydat do 2 měsíců ode dne, kdy se příslušný správní orgán o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděl, nejpozději však do 1 roku od právní moci rozhodnutí ve věci. Rozhodnutí v přezkumném řízení v prvním stupni podle § 97 odst. 2 správního řádu nelze vydat po uplynutí 15 měsíců ode dne právní moci rozhodnutí ve věci. Usnesení je nezákonné proto, že bylo vydáno v rozporu s § 97 odst. 2, tj. více než 15 měsíců ode dne nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí.

I pokud by sdělení nebylo rozhodnutím ve věci, považoval jej DIAMO za věcně nesprávné. Dle § 156 odst. 2 správního řádu platí, že vyjádření, osvědčení nebo sdělení správního orgánu, které je v rozporu s právními předpisy a které nelze opravit podle odstavce 1, zruší usnesením správní orgán, který je vydal nebo učinil. Základními premisami pro aplikaci tohoto ustanovení tedy je rozpor s právními předpisy, a že věc nelze vyřešit podle odstavce 1.

V odůvodnění usnesení je uveden pouze rozpor se zásadou materiální pravdy. DIAMO považuje za paradoxní, že ačkoliv krajský úřad vytýká porušení § 3 správního řádu výlučně DIAMO, tak toto ustanovení stanoví povinnost pouze správnímu orgánu, nikoliv účastníkům řízení. Je povinností správního orgánu, aby byl zjištěn stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky stanovenými § 2 správního řádu. DIAMO disponovalo v době vydání sdělení informacemi o odtěžení kalů, a to od správního orgánu, který povolení k odtěžení kalů vydal. Dodal, že existenci kalů nebylo možno ohledáním na místě samém v roce 2012 zjistit, když byly, resp. musely být pod vodní hladinou. V době sdělení tedy existoval stav věci, o němž nebyly důvodné pochybnosti. Správní orgán může přihlížet pouze k okolnostem, které byly známy v době vydání sdělení, nemůže tedy přihlížet k novotám (podnět České inspekce životního prostředí), a proto nový výsledek řízení nemůže být jiný.

DIAMO se domníval, že krajský úřad pochybil, když v usnesení absentuje zdůvodnění otázky, proč nemohlo být usnesení pouze opraveno v souladu s ustanovením § 156 odst. 1 správního řádu.

Dále byl toho názoru, že ne každá vada je důvodem pro zrušení jiného úkonu. Předmětem řízení bylo odstranění stavby vodního díla, které nepochybně odstraněno bylo. Samotné kaly stavbou vodního díla nejsou. Nově zjištěná existence kalů tak měla být zohledněna pouze cestou poznamenání do spisu.

DIAMO nesouhlasil s výrokem krajského úřadu, že účinky usnesení nastávají ode dne rušeného sdělení. Správní orgán měl postupovat podle § 2 odst. 3 správního řádu a šetřit práva nabytá v dobré víře. DIAMO na základě sdělení bylo v dobré víře ohledně neexistence kalů a povinnosti provádět monitoring. Nabytím právní moci usnesení by krajský úřad uvedl DIAMO do situace předcházejícího sdělení, tj. že bude povinen plnit podmínky rozhodnutí ze dne 21.6.2004, aniž by přihlédl k dobré víře DIAMO, jeho oprávněným zájmům a k okolnostem případu, zejména pak k tomu, že situace na pozemcích, kde se nacházela stavby vodního díla ČOV Heřmanice – část Heřmanice, již z velké části neodpovídá stavu v roce 2012.

Ministerstvo zemědělství se v první řadě zabývalo otázkou, zda v daném případě nejde o odvolání nepřipustné či opožděné. Předložené odvolání bylo podáno ze strany odvolatele, který je zároveň účastníkem řízení dle § 27 odst. 2 správního řádu. Odvolání podal dne 22.3.2024, tj. v zákonem stanovené lhůtě, a proto se jedná o odvolání včasné a přípustné.

Ministerstvo zemědělství dále přezkoumalo dle ustanovení § 89 odst. 2 správního řádu soulad napadeného usnesení s právními předpisy a v rozsahu námitek uvedených v odvolání správnost napadeného usnesení. K tomuto přezkoumání sděluje Ministerstvo zemědělství následující:

Ze spisového materiálu vyplývá, že krajský úřad obdržel dne 6.1.2012 žádost o zrušení povinnosti provádět odběry a analýzy předmětných vzorků, plynoucí z rozhodnutí o povolení odstranění stavby. Tato žádost byla doplněna dne 6.1.2012 o popis postupu prací na odstraňování stavebních objektů. Z doplnění žádosti je zřejmé, že požadavky rozhodnutí o povolení odstranění stavby byly naplněny, a stavba byla odstraněna. Byť již byla spisová dokumentace ve věci sdělení dle skartačního řádu skartována, z dochovaných dokladů je patrné, že ve věci odstranění stavby probíhala mezi DIAMO a krajským úřadem komunikace, a je velmi pravděpodobné, že byla žádost rozšířena o sdělení o dokončení odstraňování stavby, a to i na základě skutečnosti, že pro samotný monitoring kvality podzemních vod je informace o odstraňování stavby irelevantní. I z písemnosti DIAMO ze dne 6.1.2021 vyplývá, že u SO 05 - potrubí flotačních hlušín bylo kompletně zlikvidováno/odcizeno potrubí včetně nadzemních bárek, betonové patky jsou částečně využity třetím subjektem, zbylé patky budou odstraněny v rámci sanačně rekultivační stavby „Rekultivace odvalu Heřmanice“ s předpokladem realizace po roce 2020, u SO 06 – nádrže flotačních hlušín zůstala po úplném odtěžení uhelných kalů zachována nádrž pro následné využití v souladu s územním plánem města Ostravy, u SO 233 – hráze kalových nádrží Heřmanice byly hráze kalových nádrží zachovány a budou následně využity v souladu s územním plánem města Ostravy a u SO 234

– kalové nádrže hlušin zůstaly po odtěžení uhelných kalů nádrže zachovány pro následné využití v souladu s územním plánem města Ostravy.

Krajský úřad na základě informace o odstranění stavby vydal sdělení, kterým osvědčil, že stavba byla odstraněna, a tedy podmínky rozhodnutí pro odstranění stavby jsou již bezpředmětné, a to včetně podmínek, týkajících se monitoringu kvality podzemních vod na lokalitě kalových nádrží. Ministerstvo zemědělství proto považuje sdělení krajského úřadu k ukončení prací na odstranění stavby vodního díla za sdělení, nikoliv rozhodnutí. Jedná se o sdělení, kterým krajský úřad osvědčil, že došlo k povolenému odstranění stavby, a nejedná se o změnu rozhodnutí o povolení k odstranění stavby.

Vzhledem k tomu, že se jedná o sdělení podle části čtvrté správního řádu, použije se pro jeho přezkum § 156 správního řádu s tím, že se postupuje přiměřeně podle ustanovení hlavy IX části druhé o přezkumném řízení. Platí přitom, že je možné jej buďto opravit usnesením, které se pouze poznamenává do spisu, nebo zrušit usnesením, které lze vydat po dobu, po kterou trvají účinky sdělení. Pro zrušení sdělení platí podmínka, že takové sdělení musí být v rozporu s právními předpisy a není možné jej opravit.

Krajský úřad při vydání sdělení vycházel z podkladů, v té době známých. Jedním z podkladů byla informace o odtěžení kalů, uvedená v doplnění žádosti podniku DIAMO ze dne 6.1.2012. Tato informace se nyní ukázala jako nesprávná. Ministerstvo zemědělství ani krajský úřad v usnesení nehodnotí, zda bylo možné v době vydání sdělení vědět, že jsou v prostoru nádrže K1 kaly stále uloženy, a ani nedává žádnému subjektu za vinu, že byla poskytnutá informace nesprávná.

Předmětem řízení o povolení odstranění stavby vodního díla bylo odstranění samotného vodního díla. Kaly uložené v prostoru nádrže K1 sice nejsou vodním dílem, ale jejich odtěžení bylo podmínkou odstranění stavby. Podstatné tedy je, že odtěžení kalů byla jedna z podmínek rozhodnutí o povolení odstranění stavby, a tato podmínka nebyla splněna.

Kaly byly v době vydání sdělení v prostoru nádrže uloženy. Uložení kalů do nádrže K1 neproběhlo v nedávné době, a nejedná se tedy o novotu, jak navrhuje DIAMO. Jedná se o skutečnost, která byla na místě přítomná již v době vydání sdělení, která je rozhodná pro vydání předmětného sdělení, která zcela mění posouzení situace v době vydání sdělení, a která pouze vyšla najevo na základě podnětu České inspekce životního prostředí ze dne 11.10.2023.

Pro vydání zde přezkoumávaného usnesení bylo zásadní, že sdělení bylo vydáno na základě nesprávných předpokladů, a tedy že podmínky rozhodnutí o povolení odstranění stavby nebyly naplněny. Sdělení bylo proto prokazatelně vydáno v rozporu s právními předpisy, a zároveň tento rozpor není možné sanovat opravou sdělení. Krajský úřad tak postupovat správně, když sdělení usnesením zrušil.

Krajský úřad určil, že účinky usnesení nastávají ode dne vydání sdělení. Tento postup je v souladu s § 156 odst. 2 správního řádu, který stanoví, že „vyjádření, osvědčení nebo sdělení ...zruší usnesením správní orgán, který je vydal nebo učinil, a to s účinky ode dne, kdy bylo zrušované vyjádření nebo osvědčení vydáno anebo sdělení učiněno...“. Ministerstvo zemědělství konstatuje, že zrušením sdělení je DIAMO v situace předcházející vydání sdělení, tedy má povinnost provádět monitoring kvality podzemních vod, a to i „zpětně“. Avšak z logiky věci vyplývá, že povinnost provádět monitoring kvality podzemních vod zpětně je neproveditelná a byť jeho neprováděním byla porušena podmínka rozhodnutí o povolení odstranění stavby, není možné DIAMO toto porušení klást za vinu (resp. není možné prokázat DIAMO zavinění porušení podmínek rozhodnutí o povolení odstranění stavby).

Dále Ministerstvo zemědělství upozorňuje krajský úřad, že zrušením sdělení je žádost DIAMO o zrušení povinnosti provádět monitoring a analýzy předmětných vzorků ze dne 3.11.2011 stále platná a krajský úřad je povinen ji v souladu s právními předpisy vyřídit.

Ministerstvo zemědělství neshledalo při hodnocení výše uvedeného postupu Krajského úřadu v rámci přezkoumání předmětného usnesení žádné pochybení, které by způsobovalo nezákonnost usnesení, proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí se nelze, vzhledem k ustanovení § 91 odst. 1 správního řádu, dále odvolat.

Praha 27. 6. 2024

Ing. Daniel Pokorný
ředitel odboru

Obdrží:

Do vlastních rukou účastníci řízení:

- DIAMO, státní podnik, Máchova 201, 471 27 Střáž pod Ralskem – DS sjfywke

Na vědomí:

- Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 28. října 2771/117, 702 00 Ostrava – DS 8x6bxsd
- Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát ČIŽP Ostrava, Valchařská 72/15, 702 00 Ostrava – DS fmwdzsv

Po nabytí právní moci:

- Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 28. října 2771/117, 702 00 Ostrava + spisová dokumentace